

Hakamlar

Har bir o'yinga maydonga ikki teng huquqli hakamlar tayinlanadi. Ularga sekundometrist va kotib yordam beradi.

Hakamlar o'yinchilarning musobaqa o'tkazish joyiga kelgandan to ketgunlariga qadar xulqini nazorat qiladi.

Uchrashuvdan avval hakamlar o'yin maydoni va to'p holatlarini tekshirib, qaysi to'p bilan o'ynashni hal qiladi. Shuningdek, hakamlar ikki jamoaning sport formasi qoidaga mosligini tekshiradi. Ular o'yinchi va mas'ul vakillarning son jihatdan zahira hududida qoida talabiga binoan joylashishini va uchrashuv bayonnomasida jamoaning mas'ul vakili dastxatlari mavjudligini nazorat qiladi. Barcha kamchiliklar darhol bartaraf etilishi lozim. Maydon hakami va ikki jamoa sardori ishtirokida qur'a tashlash o'tkaziladi.

O'yin boshlanishidan avval hakamlarning biri dastlabki to'p tashlash huquqini qo'lga kiritgan jamoa orasida joylashadi. Bunday holat "maydondagi hakam" deb ataladi.

Maydondagi hakam dastlabki to'p tashlash uchun xushtak chalib, o'yinni

boshlaydi.

Odatda, tayinlangan hakamlar butun o'yinni o'tkazishlari lozim.

Ular o'yin davomida o'yin qoidasiga rioya qilishni nazorat qilib, yo'l qo'yilgan xatolar uchun darhol o'yinchilarni jazolaydilar.

Hakamlar bir-biri bilan maslahatlashib olgandan so'ng kerakli jest ko'rsatilib, xushtakdan so'ng o'yin davom ettiriladi.

Undan tashqari, ular ogohlantirish, chetlatish, diskvalifikasiya va umuman o'yindan haydalishlarni ham qayd etadilar. Hakam o'yin vaqtini nazorat qilishga javobgar.

O'yindan so'ng bayonnomani to'g'ri to'ldirilishiga javobgarlik hakamlar zimmasiga yuklatiladi.

O'yindan haydash va diskvalifikasiya bayonnomada qayd etilishi shart.

“Dalil”larga asoslanib yoki hodisani baholash asosida hakamlar tomonidan qabul qilingan echim – qat’iy qaror hisoblanadi.

Agar qabul qilingan qaror qoidaga zid bo’lsa, u holda yozma ravishda norozilik bildirish mumkin.

Hakamlarga o‘yin davomida faqat jamoaga taalluqli rasmiy vakil murojaat qilishga haqlidir.

Hakamlarga o‘yinni vaqtida to‘xtatish yoki umuman to‘xtatish huquqi beriladi.

O‘yinni umuman to‘xtatishga qaror qilishdan avval, uni davom ettirish uchun barcha imkoniyatlardan foydalanish zarur.

Sekundometrist va kotib (vaqt belgilovchi hakam, kotib)

Odatda, sekundometrist o‘yin vaqtini, taym-autni va chetlatilgan o‘yinchi jarima vaqtini nazorat qiladi.

Shunday qilib, kotib asosan o‘yinchilar ro‘yxatini tekshirib, uchrashuv bayonnomasini yurgizadi, o‘ynashga huquqi bo‘lmagan o‘yinchilarni o‘yinga tushirmaydi.

Jamoalarning zahira hududidagi o‘yinchilarni va rasmiy shaxslarning miqdorini, o‘yinchilarning o‘yinga kirishi va chiqishlarini nazorat qiladi.

Odatda, zarurat bo‘lganda faqat sekundometrist o‘yinni to‘xtatishi mumkin.

Vaqt ko‘rsatuvchi elektr tablo yo‘q bo‘lgan holda, sekundometrist jamoalar mas’ul shaxslariga, o‘ynalgan vaqt yoki o‘yin tugashiga qolgan vaqt vaqtida axborot berib turishi lozim.

Agar, avtomatlashgan elektr signal bo‘lmagan holatda o‘yinning birinchi taymi va o‘yin tugaganligi uchun beriladigan signal javobgarligini sekundometrist o‘z zimmasiga oladi.

Agar elektr tablo, shuningdek, o‘yindan chetlatish to‘g‘risida axborot bera olmasa, bunday holatda sekundometrist oldindan tayyorlangan kartochka chetlatilgan o‘yinchi raqamini va chetlatish vaqti tugashini ko‘rsatadi.

Hakamlik jestlari va ularning ko'rinishi

**Ochiq o'yinda to'sqinlik qilish
(blokirovka).**

Uch metr masofaga rioya qilmaslik

**Tortishish (hakam qarorig norozilik
bildirish).**

**Himoyachi o'yinchi tomonidan raqibni
oyoqni chalish (podnojka)**

Urinish va jarima urinish

Ustunlik

Oldinga pas yoki oldinga o'yin holati.

Musht bilan urish (qo'pol o'yin).

«O'yindan tashqari» holat.

Ushlab qolish yoki itarish

Aylanish — to'p qo'lida bo'lgan o'yinchi raqibi uning tasmalarini uzib olishidan qochish uchun piruet harakat kabi atayin tanasi bilan aylanma harakatlar qiladi

«Zaxvat» — bu himoyachi tomonidan to'p ushlagan o'yinchining bir yoki ikkita tasmasini yulib olish.

Zarba

O'yin vaqtni vaqtincha to'xtatish

Yon chiziqdan to'p o'tish yo'lnalishini ko'rsatish

Ogohlantirish (sariq kartochka va 2 daqiqaga chetlatish) Diskvalifikasiya (qizil kartochka)

Sust o'yin uchun ogohlantirish

Vaqtni to'xtatish